

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6MCdo/4/2014
Identifikačné číslo spisu:	6812208616
Dátum vydania rozhodnutia:	16.12.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:6812208616.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pajštúnska 5, zastúpenej advokátskou kanceláriou TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pajštúnska 5, v mene ktorej koná ako konateľ advokát Mgr. Tomáš Kušnir, proti žalovanej J., bývajúcej v U., za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovanej Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, so sídlom v Prešove, Nám. legionárov 5, zastúpeného JUDr. Andrejom Cifrom, advokátom so sídlom v Lučenci, Janka Kráľa 5/A, o zaplatenie 2.539,09 eura s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Revúca pod sp. zn. 4 Ro 492/2012, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti platobnému rozkazu Okresného súdu Revúca z 26. februára 2013 č.k. 4 Ro 492/2012-49, takto

rozhodol:

Mimoriadne dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyni nepriznáva náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní.

Odôvodnenie

Žalobou zo dňa 20. novembra 2012, ktorá bola Okresnému súdu Revúca (ďalej len „súd prvého stupňa“) doručená dňa 30. novembra 2012 sa žalobkyňa domáhala zaplatenia sumy vo výške 2.539,09 eura s príslušenstvom.

V predmetnej veci súd prvého stupňa rozhodol platobným rozkazom z 26. februára 2013 č.k. 4 Ro 492/2012-49 tak, že žalovanú zaviazal, aby v lehote 15 dní odo dňa doručenia platobného rozkazu zaplatila žalobkyni sumu 2.539,09 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 2.043,21 eura od 16. decembra 2011 do zaplatenia. Zároveň zaviazal žalovanú a vedľajšieho účastníka na strane žalovanej, aby žalobkyni nahradili spoločne a nerozdielne aj trovy konania a trovy právneho zastúpenia. Predmetný platobný rozkaz bol právnenému zástupcovi žalobkyne, žalovanej a právnenému zástupcovi vedľajšieho účastníka doručený 8. marca 2013. Nakoľko proti predmetnému platobnému rozkazu nebol podaný opravný prostriedok, nadobudol 25. marca 2013 právoplatnosť.

Na základe podnetu vedľajšieho účastníka na strane žalovanej podal generálny prokurátor Slovenskej

republiky proti vyššie uvedenému platobnému rozkazu v časti výroku o náhrade trov konania, týkajúceho sa vedľajšieho účastníka mimoriadne dovolanie. V mimoriadnom dovolaní uviedol, že súd prvého stupňa pochybil, keď zaviazal vedľajšieho účastníka na strane žalovanej na náhradu trov konania, pretože vedľajší účastník nemohol byť účastníkom tohto konania. Podľa názoru generálneho prokurátora Slovenskej republiky týmto rozhodnutím v časti o náhrade trov konania bol porušený zákon a ochranu práv a zákonom chránených záujmov osoby poškodenej rozhodnutím nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Považoval preto podanie mimoriadneho dovolania za súladné s ustanoveniami § 243e ods. 1 a § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.

K mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora Slovenskej republiky sa vyjadril vedľajší účastník na strane žalovanej. Stotožnil sa s podaným mimoriadnym dovolaním, pričom na podporu tvrdení generálneho prokurátora Slovenskej republiky doplnil, že vedľajší účastník, ktorý v konaní vystupuje na základe § 93 ods. 2 O. s. p. nemôže byť zaviazaný na zaplatenie žalobného nároku súčasne spoločne a nerozdielne so žalovaným, ktorého podporuje a nemôže mu byť priznané ani právo na spoločné a nerozdielne zaplatenie sumy požadovanej žalobcom, ktorého prípadne podporuje. Z uvedeného vyplýva, že takýto vedľajší účastník nie je súčasne nositeľom pasívnej (aktívnej) vecnej legitímácie vo vzťahu k uplatňovanému nároku.

Žalobkyňa a žalovaná sa k mimoriadnemu dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O. s. p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal generálny prokurátor (§ 243e ods. 1 O. s. p.) v lehote jedného roka (§ 243g O. s. p.) proti rozhodnutiu, ktoré môže napadnúť týmto opravným prostriedkom, preskúmal napadnuté uznesenia bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 243a O. s. p.) v rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie treba odmietnuť.

Podľa § 243e ods. 1 O. s. p. ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f O. s. p.), a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie.

Podľa § 243f ods. 1 O. s. p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že systém opravných prostriedkov zakotvený v právnom poriadku zmluvnej strany Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) musí byť v súlade s požiadavkami čl. 6 Dohovoru. ESLP v rámci svojej rozhodovacej praxe už viackrát konštatoval porušenie čl. 6 Dohovoru vtedy, keď k nariadeniu opätovného preskúmania veci došlo výlučne z dôvodu existencie odlišného právneho posúdenia veci oproti právnemu názoru vnútroštátnych súdov, ktoré vec s konečnou platnosťou prerokovali a meritórne rozhodli (porovnaj *Roseltrans proti Rusku* z roku 2005). Opakovane tiež zdôraznil, že v záujme právnej istoty by právoplatné rozsudky mali vo všeobecnosti zostať nedotknuté a k ich zrušeniu by malo dochádzať iba pre účely nápravy zásadných väd [viď napríklad *Abdullayev proti Rusku* (rozsudok z roku 2010)], resp. závažných pochybení [viď *Sutyazhnik proti Rusku* (rozsudok z roku 2009)]. Aj aktuálne rozhodnutia ESLP z 9. júna 2015 vydané vo veciach proti Slovenskej republike (DRAFT-OVA, a.s., PSMA, s.r.o. a COMPCAR, s.r.o.) pripomínajú význam a obsah princípu rovnosti zbraní a princípu právnej istoty, s ktorými bezprostredne súvisí otázka záväznosti, nezrušiteľnosti a dôveryhodnosti právoplatných súdnych rozhodnutí, ktoré boli napadnuté z iniciatívy generálneho prokurátora vyjadrenej podaním mimoriadneho dovolania.

Z ustálenej judikatúry ESLP vyplýva povinnosť vyčerpať prostriedok nápravy, a to aj v prípade pochybnosti o jeho účinnosti (Van Oosterwijck proti Belgicku, rozsudok z roku 1980). Účastník konania je povinný vyčerpať všetky dostupné opravné prostriedky až po najvyššiu úroveň do takej miery, do akej je možné rozumne predpokladať, že ten - ktorý opravný prostriedok, oprávnenie podať ktorý účastník má, je (aspoň) potenciálne spôsobilý podstatne ovplyvniť rozhodnutie v merite veci. Osobný názor účastníka konania na účinnosť alebo neúčinnosť konkrétneho riadneho alebo mimoriadneho opravného prostriedku nie je významný. Právomoc vyhodnotiť, či boli využité všetky dostupné opravné prostriedky, náleží ex officio súdu, ktorý rozhoduje o tomto opravnom prostriedku.

Uvedené závery ESLP zohľadnilo aj plénum Ústavného súdu SR Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Vzhľadom na prípady nejednotnosti senátov ústavného súdu pri riešení otázky prípustnosti mimoriadneho dovolania proti rozhodnutiu súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť a záväznosť, pristúpilo 18. marca 2015 k zjednoteniu rozhodovania senátov ústavného súdu a pod sp. zn. PL.z. 3/2015 prijalo zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Rešpektujúc princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím, zohľadňujúc princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako i výnimočnosť mimoriadneho dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podávaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky, je jeho prípustnosť v civilnom konaní akceptovateľná za podmienky vyčerpania všetkých zákonom dovolených riadnych, ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré mal účastník konania k dispozícii a ktoré mohol účinne využiť na ochranu svojich práv a oprávnených záujmov.“

Judikatúra ústavného súdu zastáva stabilne názor, že mimoriadne dovolanie predstavuje výnimku z pravidiel stability súdneho rozhodnutia vyjadreného jeho právoplatnosťou. Podstatou tejto výnimky je účel mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým je jeho výnimočné použitie s cieľom presadiť vecnú správnosť a spravodlivosť súdneho rozhodnutia v odôvodnených prípadoch. Uvedený účel môže mimoriadne dovolanie splniť iba v prípade, ak sú splnené kritériá akceptovateľnosti jeho právnej úpravy; jedným z týchto kritérií je povinnosť vyčerpať iné dostupné právne prostriedky nápravy pochybení vytýkaných v mimoriadnom dovolaní. Rešpektovanie týchto kritérií je nevyhnutné z hľadiska princípov právneho štátu (čl. 1 ústavy), ako aj z hľadiska práva na súdnu ochranu (čl. 46 ústavy) a práva na spravodlivý súdny proces v súlade s hodnotami zaručenými čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. PL. ÚS 57/99, II. ÚS 185/09, II. ÚS 280/2010, III. ÚS 179/2013, III. ÚS 429/2015).

Ústavný súd pridrievajúc sa svojej doterajšej judikatúry vychádza z toho, že ochrana poskytovaná mimoriadnym dovolaním je prípustná len subsidiárne, t. j. vtedy, ak osoba, ktorá sa domáha podania mimoriadneho dovolania, neúspešne využila všetky zákonom dovolené a efektívne prostriedky na ochranu svojich práv a zákonom chránených záujmov. (III. ÚS 429/2015).

Pokiaľ ide o najvyšší súd, jeho doterajšia rozhodovacia prax sa v obdobných prípadoch zásade riadila stanoviskom občianskoprávného kolégia najvyššieho súdu, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 36/2008. Právna veta tohto stanoviska znie: „Podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom nie je podmienené využitím riadneho opravného prostriedku účastníkom konania. Mimoriadnym dovolaním v zmysle ustanovenia § 243e O.s.p. môže generálny prokurátor napadnúť aj právoplatné rozhodnutie súdu prvého stupňa“. Uvedené stanovisko tak vychádza zo záverov, ktoré v súčasnosti nie sú súladné s vyššie uvedenými závermi ESLP a ústavného súdu. V preskúmvanej veci bolo preto potrebné sa od uvedeného stanoviska odkloniť.

Rešpektujúc ustálenú judikatúru ESLP a ústavného súdu bolo dňa 20. októbra 2015 občianskoprávnym a obchodnoprávnym kolégiom najvyššieho súdu prijaté nové stanovisko, ktoré znie: „Procesná prípustnosť mimoriadneho dovolania podaného na podnet účastníka je v občianskom súdnom konaní podmienená tým, že tento účastník najprv sám neúspešne využil možnosť podať všetky zákonom dovolené riadne a mimoriadne opravné prostriedky, ktoré boli potenciálne spôsobilé priviesť pre neho priaznivejšie rozhodnutie. Pokiaľ túto možnosť nevyužil, mimoriadne dovolanie treba odmietnuť“ (Zbierka 8/2015).

Postup účastníka občianskeho súdneho konania, ktorý mal v určitom prípade možnosť napadnúť rozhodnutia súdov opravným prostriedkom, uvedenú možnosť ale nevyužil, i keď tieto opravné prostriedky mali potenciál podstatne ovplyvniť rozhodnutie súdu, sa prieči zásade „vigilantibus iura scripta sunt“ zdôrazňujúcej procesnú povinnosť účastníka vyvinúť vlastnú aktivitu a iniciatívu tak, aby sám svojimi procesnými úkonmi riadne, včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou sledoval ochranu svojich subjektívnych práv. Pokiaľ účastník konania zostane v naznačenom smere pasívny, je (neskoršia) aktivita generálneho prokurátora vyúsťajúca do podania mimoriadneho dovolania neprípustná a nemôže mať procesné dôsledky predpokladané Občianskym súdnym poriadkom v ustanoveniach § 243e až § 243j O. s. p.

V danom prípade súd prvého stupňa rozhodol platobným rozkazom z 26. februára 2013 č.k. 4 Ro 492/2012-49. Vedľajšiemu účastníkovi na strane žalovanej bol platobný rozkaz doručený 8. marca 2013. Keďže v časti náhrady trov konania bol zaviazaný na plnenie, stal sa pre túto časť konania účastníkom. Bol preto nepochybne oprávnenou osobou na podanie opravného prostriedku proti tejto časti platobného rozkazu. Vydaný platobný rozkaz obsahoval okrem iného poučenie o možnosti v lehote 15 dní podať opravný prostriedok v časti výroku o trovách konania, ktorý je potrebné označiť ako odvolanie proti výroku o náhrade trov konania. Vedľajší účastník však napriek tomu, že O. s. p. v ustanovení § 174 ods. 2 výslovne stanovuje, že opravným prostriedkom len proti výroku o trovách konania je odvolanie a že bol v platobnom rozkaze o tejto možnosti riadne poučený, voči tomuto rozhodnutiu odvolanie proti tejto časti platobného rozkazu nepodal. Pritom odvolanie proti výroku o trovách konania bolo potenciálne spôsobilé privodiť vedľajšiemu účastníkovi priaznivejšie rozhodnutie. Vedľajší účastník tak mal možnosť realizovať svoje procesné oprávnenie, ktoré avšak nevyužil.

Z týchto dôvodov najvyšší súd odmietol mimoriadne dovolanie ako procesne neprípustné (§ 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s ustanoveniami § 243b ods. 5 O. s. p. a § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p.).

Generálnemu prokurátorovi v konaní o mimoriadnom dovolaní nemôže byť uložená povinnosť nahradiť trovy konania. Povinnosť nahradiť trovy konania v konaní o mimoriadnom dovolaní má ten, kto podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania (§ 148a ods. 1 a 2 O. s. p.). V danom prípade dal podnet na mimoriadne dovolanie vedľajší účastník na strane žalovanej. Keďže v konaní úspešnej žalobkyni trovy nevznikli, najvyšší súd jej náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní nepriznal (§ 243i ods. 2 O. s. p. a § 151 ods. 1 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.